

Prefață

Ghidul de față are ca suport lucrarea „Metodologie juridică” apărută la Editura „Universul Juridic” în anul 2005. Am încercat restructurări și dezvoltări, având în vedere dorința noastră – poate himera –, de a face conceptele vehiculate, după îndemnul kantian, mai sensibile, de a le operaționaliza pe cât posibil, – adică de a le apropia de practica actuală – de practica investigației științifice în drept dar și de o practică specifică reductibilă – jurisprudența.

Atitudinea științei dreptului în contemporaneitate față de alte științe, față de filosofie, inclusiv la nivel metodologic, nu mai poate fi aceea de ignorare, nici măcar de conexiune sau interacțiune ci de penetrare și integrare, viziune în care granițele dintre științe „utile pentru decani și librari” (Quine) sunt iluzorii și oprimate, fără să se piardă desigur specificul diverselor demersuri.

Investigația științifică în drept se configurează și ea integrând în dimensiunile sale constitutive reflecția filosofică a epocii noastre, spiritul științific contemporan, socialitatea timpului nostru.

Iar pentru anchetator sau judecător, avocat, consilier sau notar, student, profesor sau cercetător în domeniul dreptului, ipostaza metodologică – fie ea instituționalizată sau informală, explicită sau implicită, mai puternică sau atenuată, care se impune pregnant sau pare a fi facultativă, – este inevitabilă. Una este atunci o reacție ad-hoc, precară, intuitivă, uneori satisfăcătoare – tristă victorie, adevărul găsit la întâmplare spunea cineva – și cu totul alta, atitudinea metodologică elaborată, care valorifică achizițiile științei și filosofiei contemporane, este flexibilă, aptă să întemeieze (provizoriu) demersul metodologic propriu, creativitatea, dar nu improvizația, mereu perfectibilă și deschisă, dar nu infailibilă.

Am încercat, așadar, să reflectăm asupra unor interogații ca: Dacă juristul își dorește ca în cunoașterea și în acțiunea juridică să atingă nivelul științific poate el să ignore tezele și sugestiile cunoașterii științifice de astăzi, demersul filosofic contemporan? Poate el spera în demersul științific la o metodologie „aparent valabilă în orice timp și în orice loc” (Mircea Manolescu) care să-i

potențe demersul său teoretic și practic? În ce mod este această metodologie posibilă?

Este metodologia în drept o dogmatică rețetă care frânează cunoașterea și acțiunea juridică, o strategie imperfectă dar mereu perfectibilă în vederea atingerii obiectivelor propuse, o unealtă universală în drept, aptă să concerteze ordinii juridice diferite, un proiect utopic sau câte puțin din toate acestea?

Iată o problematică posibilă vizată de încercarea de față și care ne-a impus să configurăm o zonă a confluențelor informaționale de sorginte pluridisciplinară cu relevanță metodologică în drept și care evocă o serie de contribuții elaborate de filosofi, epistemologi, sociologi, logicieni, juriști și alții.

Lucrarea oferă doar certitudinea că, pentru cercetarea științifică în drept, nu se poate oferi un algoritm, o formulă infailibilă sau o metodologie strictă care să fie aplicată mecanic pentru a obține rezultatele scontate. În același timp se relevă importanța valorificării experienței metodologice a științei și filosofiei, a cunoașterii juridice dobândite în societatea umană, a implicării în problematica socială a zilelor noastre, a deschiderii spre viitor cu inerenta sa dimensiune juridică.

În acest sens lucrarea pune la dispoziție celor interesați „materiale de construcție”, reperi metodologice, care să incite la critică, ajustare, renovare și inovare proprie în demersurile teoretice și practice din fascinanta lume a dreptului.

Ediția a II-a a lucrării - prima apărută în anul 2013, realizează aprofundări conceptuale și reține standarde, criterii, sugestii din perspectivă transdisciplinară - „în discipline, între discipline și dincolo de ele”, în orizontul înțelegerii ființei umane și a lumii, în conexiune cu universul (Basarab Nicolescu). Ea pune la dispoziția celor interesați, „Carta Transdisciplinarității” și un studiu sintetic privind cercetarea științifică în drept susținut de autor la Congresul mondial de filosofie a dreptului, Washington, 2015 (appendix), cât și o bibliografie mai bogată. Datele pot fi utile în cercetarea științifică a dreptului realizată în mediul universitar, apte să potențeze demersul metodologic al juristului, în argumentare, interpretare, luarea deciziei juridice sau aplicarea acesteia. Sunt integrate schița unei imagini contemporane a științei cât și informații privind cercetarea științifică a dreptului, în orizontul secolului al XXI-lea. Se relevă astfel faptul că, cercetarea științifică în drept este profund marcată de complexitate, multitudinea perspectivelor de abordare și

de arsenalul metodologic folosit, context în care, raționalitatea juridică trebuie să integreze multiple dimensiuni ale raționalității sociale. Se pledează astfel pentru depășirea unei atitudini improvizate, precare, uneori satisfăcătoare, în favoarea unei atitudini metodologice elaborate, care să integreze în experiența metodologică tradițională a dreptului achizițiile științei și filosofiei contemporane. Lucrarea oferă repere metodologice pentru formarea gândirii juridice, constituie un ghid pentru elaborarea temelor de licență și investigarea științifică a unor probleme în cadrul perfecționării prin programe de masterat sau doctorat, propune juriștilor un instrument metodologic interdisciplinar și transdisciplinar contemporan apt să susțină eforturile proprii de creativitate juridică pentru integrarea în ordinea juridică europeană, explorarea diverselor sisteme juridice și soluționarea problemelor contemporane.

Aduc-și pe această cale -, mulțumiri editurii, tuturor aceluia care au contribuit ca această ediție a lucrării să vadă lumina tiparului, și – nu în ultimul rând – soției, întregii mele familii.

Ion Craiovan,

București,

21 Martie, 2021